

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Høringsinstansene (iflg. vedlagt liste)

Deres ref

Vår ref

Dato

20/1680-1

12. januar 2021

Høring av forslag om endringer i kvoteforskriften i forbindelse med innføring av nytt elektronisk søknadssystem

Landbruks- og matdepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i forskrift 23. desember 2011 nr. 1502 om kvoteordningen for melk. Forslaget gjelder endringer i bestemmelser om søknadsprosedyrer og søknadsfrister i forbindelse med innføring av nytt elektronisk fagsystem for melkekvoteordningen. Det foreslås også å avvikle gebyret som gjelder ved kjøp av kvote fra staten.

Utviklingen av det nye systemet er i slutfasen, og systemet skal etter planen tas i bruk fra mars 2021. Samtidig utfases det nåværende elektroniske systemet for melkekvoter. Frist for høringsinnspill settes derfor til **26. februar 2021**.

Departementet ber om høringsinstansenes synspunkter på forslagene. Høringer er åpne, og enhver kan avgi høringssvar til oss. Det bes om at høringsuttalelser sendes elektronisk ved bruk av den digitale løsningen for høringsuttalelser:

<https://www.regjeringen.no/no/dep/lmd/id2828173/>

Bakgrunn

Landbruksdirektoratet har ansvaret for å administrere kvoteordningen for melk. Direktoratet har i lengre tid sett behov for å endre kvoteforskriften for å legge til rette for en mer effektiv forvaltning av kvoteordningen. Det har også vært et ønske om å klargjøre ansvarsforholdet mellom eier av grunnkvote og foretak som disponerer kvote. Landbruksdirektoratet er førsteinstans i forvaltningen av kvoteordningen, som gjelder 12 000 eiendommer med grunnkvote som eier eller disponerer melkekvote. Dette tilsier at forskriften må være klar og tydelig, og gi rom for en mest mulig effektiv forvaltning.

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Kontoradresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 874

Avdeling
Landbrukspolitisk
avdeling

Saksbehandler
Arne Oftedal
22 24 92 36

I 2017 ble det besluttet at det skulle utvikles et nytt elektronisk system for å kunne effektivisere forvaltningen, ettersom det nåværende systemet er gammelt og trenger utskifting. Overgangen til en ny digital løsning innebærer i all hovedsak en videreføring av dagens saksbehandlingssystem, men med nye funksjoner som skal gi en mer effektiv forvaltning av kvoteordningen. Mange av endringene som innføres med det nye elektroniske systemet er av teknisk karakter eller gjelder endringer som berører den løpende praktiseringen av systemet. Noen av endringene det legges opp til er likevel av en slik art at departementet ser behov for å endre forskriften. Dette gjelder særlig bestemmelser om søknadsprosedyre og frister. Det foreslås ikke endringer i det materielle innholdet i kvoteforskriften for øvrig.

I utviklingen av nye digitale løsninger for kvoteordningen har det vært et mål å effektivisere søknadsinnsending og saksbehandling. Oppgaver som tidligere krevde manuell saksbehandling kan nå gjøres helt eller delvis automatisk. Journalføring av dokumenter og utsending av informasjonsmeldinger og vedtaksbrev vil foregå helautomatisk.

Det skal ikke lenger søkes om bortdisponering (typisk utleie) av kvote. Med det nye systemet registrerer eier av grunnkvote endringer i bortdisponering av grunnkvote selv, uten at endringen skal behandles av Landbruksdirektoratet. Dette innebærer også at det i praksis ikke lenger skal søkes om innmelding, utmelding og oppløsning av felles foretak for melkeproduksjon. Felles foretak for melkeproduksjon behandles likt som andre foretak som produserer melk. Videre opphører registrering av sluttår for bortdisponeringen. Dette innebærer at eier av grunnkvoten må registrere endringer som skal gjelde for det påfølgende kvoteåret. Hvis det ikke gjøres endringer, vil registrerte disponeringer fortsette å løpe.

Fremleie er ikke regulert i selve kvoteforskriften, men dagens system har vært praktisert slik at eier av grunnkvote må samtykke til at kvote leies ut. Med de nye digitale løsningene vil disponering som nevnt kun gjelde for ett år av gangen. Slik disponering registreres mellom eier av grunnkvote og det foretaket som disponerer kvoten, og med automatisk fornyelse dersom det ikke gjøres endringer. Dette innebærer dagens åpning for fremleie ikke videreføres innenfor det nye systemet.

Gjeldende rett

Forskrift om kvoteordningen for melk (kvoteforskriften) § 9 gjelder administrasjon av kvoteordningen. Bestemmelsen lyder:

Kvoteordningen for melk forvaltes av Landbruksdirektoratet.

Frist for søknad om salg av grunnkvote geit er 1. august. Flytting av grunnkvote kan søkes om fortløpende. For øvrige endringer i kvoteforhold er fristen 1. oktober.

Endringer i kvoteforhold skal godkjennes av Landbruksdirektoratet og gis virkning fra påfølgende kvoteår. Flytting av grunnkvote kan likevel gis virkning allerede fra godkjenningstidspunktet. Søknad om endring kan avvises dersom søkeren mangler samtykke fra berørte tredjeparter.

Etter gjeldende rett skal det søkes til Landbruksdirektoratet om å gjøre endringer i eksisterende kvoteforhold. Med "endringer i kvoteforhold" menes salg, kjøp, flytting, leie, endringer i foretak for felles melkeproduksjon og konvertering av grunnkvote. Reglene om søknad og frister må ses i sammenheng med øvrige regler i kvoteforskriften, som f.eks. § 8 om omsetning av grunnkvote. Hvilke endringer i kvoteforhold som kan gjøres, avhenger av hva som er bestemt i jordbruksoppgjøret. § 9 regulerer f.eks. i dag ikke salg av grunnkvote ku, da det i jordbruksoppgjøret 2019 ble fastsatt en midlertidig oppkjøpsordning for kumelkkvote, jf. § 8a.

Alle endringer i kvoteforhold skal søkes om innen fristene som følger av § 9 annet ledd, og gjøres gjeldende fra det påfølgende kvoteåret, dvs. fra 1. januar påfølgende kalenderår. Unntaket er flytting av kvoter og konvertering dersom det er åpnet for dette. Slike endringer søkes det om fortløpende gjennom året, og kan gis virkning allerede inneværende kvoteår.

For å selge grunnkvote, må eier av kvoten sende inn søknad til Landbruksdirektoratet. Det kreves samtykke fra "berørte tredjeparter" for å kunne innvilge salget, jf. kvoteforskriften § 9 siste ledd siste punktum. Med "berørte tredjeparter" menes i hovedsak medeiere av eiendommen og panthavere. Kravet til samtykke har bakgrunn i at en grunnkvote ligger til en landbrukseiendom, og regnes som en del av landbrukseiendommens verdi. Verdien av eiendommen forringes således når hele eller deler av grunnkvoten avhendes, og skal ikke gjøres uten at andre eiere av eiendommen og panthavere samtykker.

Ved kjøp av kvote fra staten belastes kjøper et gebyr på kr 200, jf. forskriften § 8 fjerde ledd. Gebyret var opprinnelig på kr 300, men beløpet ble redusert til kr 200 allerede året etter innføringen.

Departementets vurdering

Med det nye systemet legges det opp til at det ikke lenger må søkes til Landbruksdirektoratet om alle endringer i kvoteforhold som en ønsker å foreta. Eier av grunnkvote registrerer selv endringer i hvilket foretak som skal disponere kvote i påfølgende kvoteår. Registrering av disponering vil erstatte någjeldende praksis med søknad om utleie av grunnkvote eller å la den inngå i felles melkeproduksjon. Mer varige disposisjoner som salg, kjøp og flytting av grunnkvote må det fremdeles søkes om.

Omleggingen fra søknad til registrering av bortdisponering av kvote innebærer en forenkling i forvaltningen av kvoteordningen. Den innebærer også en tydeliggjøring av ansvarsforhold – det er eier av landbrukseiendom med grunnkvote som har råderett over kvoten, og som innenfor nærmere angitte frister må sørge for å registrere ønskede disposisjoner. Det er derfor behov for å endre kvoteforskriften § 9, slik at det fremgår av bestemmelsen at det ikke lenger er tale om "søknad" om alle typer endringer i kvoteforhold, men en "registrering" av kvotedisponeringen, jf. forskriftsutkastet § 9d.

Etter dagens forskrift § 9 annet ledd siste punktum er frist for å søke om "øvrige endringer i kvoteforhold" satt til 1. oktober. Dersom Landbruksdirektoratet ikke lenger skal behandle søknader om leie og endringer i felles foretak for melkeproduksjon, har direktoratet vurdert det slik at fristen kan forskyves til 1. november og fremdeles gi rom for nødvendig oppfølging.

Krav til samtykke – særskilt frist ved elektronisk søknad

I det nye elektroniske systemet legges det opp til at søknader om salg sender ut automatiske forespørsler om samtykke til eventuelle medeiere og panthavere. I praksis skjer dette ved at panthaver eller medeier får en melding i Altinn-innboks med forespørsel om å signere digitalt. Løsningen innebærer en forenkling i søknadsprosedyren.

Det foreslås at fristen for nødvendige samtykker settes noe senere enn den alminnelige søknadsfristen når det søkes elektronisk, til 15. august. Departementet antar at de fleste

kvoteeiere vil ønske å benytte den digitale løsningen. Det vil imidlertid fortsatt være mulig å gjøre endringer ved søknad utenfor det elektroniske systemet, i praksis vil dette si ved utfylling av skjema. Dersom slik "manuell" søknad benyttes, vil ikke systemet med automatisk innhenting av samtykker kunne brukes. Fremskaffelse av nødvendige samtykker vil i disse tilfellene være som i dag, ved at søker selv må undersøke hvem som er berørte tredjeparter, og innhente samtykker fra disse. Nødvendige samtykker vil dermed måtte legges ved søknaden ved innlevering 1. august, slik også gjeldende forskrift krever.

Prosedyre for søknad og registrering

Departementet foreslår å presisere at gyldig søknad om salg kan leveres enten elektronisk i Landbruksdirektoratets system for melkekvoter eller på skjema fastsatt av Landbruksdirektoratet, jf. høringsutkastet § 9a. Tilsvarende foreslås det at også søknad om å kjøpe grunnkvote fra staten må skje elektronisk eller på fastsatt skjema. Registrering av disponering av kvote skal skje på samme måte, dvs. enten i det elektroniske systemet eller på eget skjema for dette, jf. forslaget til ny § 9d.

For flytting av grunnkvote er det ingen formkrav til hvordan søknad skal sendes inn, jf. utkastet § 9c. Dette er en videreføring av dagens praksis, men det åpnes også opp for at eier av grunnkvote selv kan søke om å flytte grunnkvote i det nye elektroniske systemet. Departementet ser ikke behov for å gjøre endringer i forskriften for å legge til rette for dette.

Oppheving av gebyret ved kvotekjøp

Gebyret ved kjøp av melkekvote ble innført i 1997 i som et bidrag til finansieringen av administrasjonskostnader knyttet til den nye omsetningsordningen. Begrunnelsen var hovedsakelig knyttet til at slike kostnader først og fremst burde belastes de som nøt godt av ordningen, dvs. produsenter som kjøper kvote. Samtidig ønsket departementet at gebyret skulle bidra til å forhindre unødvendige administrasjonskostnader knyttet til at kvotekjøpere trekker seg før kjøpet er gjennomført. Den opprinnelige innrettingen av gebyret ble endret allerede året etter, da gebyret ble redusert til kr 200 samtidig som produsenter som ikke fikk kjøpt kvote pga. tilbudsunderskudd kunne få gebyret tilbakebetalt. I dag er det dermed bare produsenter som får kjøpt kvote som belastes.

Departementet mener at gebyret ved kvotekjøp i dag i stor grad kan sies å ha utspilt sin rolle. Beløpet på kr 200 har ligget fast i over 20 år, og har heller ikke vært gjenstand for indeksregulering i løpet av denne perioden. Begrunnelsen om å hindre useriøse aktører gjør seg ikke gjeldende lenger ettersom gebyret kun belastes ved selve kvotekjøpet, og ikke allerede ved innmeldingen av kjøpet. Samtidig bryter gebyret med inndekningsprinsippet i kvoteordningen for øvrig hvor det forutsettes at utgifter i ordningen, herunder administrasjonskostnader, skal dekke av omsetningsavgifts- og overproduksjonsavgiftsmidler. Gebyret belastes også bare ved kjøp av kvote fra staten selv om forvaltningskostnadene knyttet til privat kjøp neppe avviker vesentlig fra kostnadene ved kjøp fra staten. Departementet foreslår etter dette at gebyret oppheves.

Øvrige endringer som følge av forslaget til ny §§ 9a–9d

I någjeldende § 2 første ledd andre punktum fremgår det at "Grunnkvote tilligger landbruks-eiendommen og kan omsettes etter reglene i § 8". Prosedyrene ved omsetning foreslås som nevnt utskilt som egen bestemmelse. Dette nødvendiggjør en endring i § 2 ved at det henvises også til § 9a. Tilføyelsen av §§ 9a–9d innebærer også at dispensasjonsbestemmelsen

(§ 12) må endres slik at det fortsatt åpnes for å kunne dispensere fra de forskjellige fristene i kvoteordningen.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget til regelverksendringer legger til rette for en forenklet og mer effektiv administrasjon av kvoteordningen for melk. De nye digitale løsningene forventes å gi et effektivt verktøy for behandling av endringer i kvoteforhold, og for å kontrollere at vilkårene i kvoteforskriften er oppfylt. Endringene medfører en klargjøring av ansvarsforholdet mellom eier av grunnkvote og foretak som disponerer kvote.

En tilnærmet heldigital løsning som det nå legges opp til er ressursbesparende for forvaltningen. Overgang fra søknad til registrering av endringer i disponering av grunnkvote medfører også at det frigjøres kapasitet fra saksbehandling til å utføre andre oppgaver i forvaltningen av kvoteordningen.

Brukere av det digitale systemet vil møte en oversiktlig selvbetjeningsløsning som gir opplysninger om egen grunnkvote eller kvote foretaket disponerer, og hvor det enkelt kan gjøres endringer i eksisterende kvoteforhold. Når det søkes om salg eller flytting av grunnkvote, vil prosessen med å innhente nødvendige samtykker være automatisert og enklere for søker.

Eventuelle gebyrinntekt fra kvotekjøp føres i dag på Landbruksdirektoratets driftsinntekter, jf. Prop. 1 S (2020-2021) s. 100. Sist gang det ble åpnet for kjøp av kvote fra staten, i 2016, ble det inntektsført kr 670 000 på denne posten. I årene etterpå har det blitt gjort budsjettmessige tilpasninger ved at direktoratets driftsutgifter justeres ned tilsvarende den manglende inntekten. Dersom partene i jordbruksoppgjøret blir enige om å åpne for kjøp av kvote fra staten, vil eventuelle økte administrasjonskostnader i forbindelse med dette måtte dekkes inn i samsvar med hovedregelen i omsetningsloven § 4.

Med hilsen

Nils Øyvind Bergset (e.f.)
avdelingsdirektør

Arne Oftedal
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

VEDLEGG: Utkast til forskrift om endring i forskrift om kvoteordningen for melk

Forskrift om endring i forskrift om kvoteordningen for melk

Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet XX. XX.2021 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven) § 5a og lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 27a.

I

I forskrift 23. desember 2011 nr. 1502 om kvoteordningen for melk gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd annet punktum skal lyde:

Grunnkvote tilligger landbrukseiendommen og kan omsettes etter reglene i § 8 og § 9a.

§ 8 fjerde ledd skal lyde:

Ved kjøp av kvote fra staten betales det kr 4,00 per liter, ~~samt et gebyr på kr 200.~~

§ 9 skal lyde:

§ 9. Administrasjon

Kvoteordningen for melk forvaltes av Landbruksdirektoratet.

Ny § 9a skal lyde:

§ 9a. Søknad om salg av grunnkvote

Frist for søknad om salg av grunnkvote er 1. august. Søknaden skal leveres i Landbruksdirektoratets elektroniske system for melkekvoter eller på fastsatt skjema.

For salg av grunnkvote kreves samtykke fra berørte tredjeparter. Ved innsending av søknad på fastsatt skjema må samtykke legges ved søknaden. Ved elektronisk søknad er frist for samtykke 15. august.

Salg av grunnkvote skal godkjennes av Landbruksdirektoratet, og gis virkning fra påfølgende kvoteår. Søknad om salg kan avvises dersom søkeren mangler samtykke fra berørte tredjeparter.

Ny § 9b skal lyde:

§ 9b. Søknad om kjøp av grunnkvote fra staten

Frist for søknad om kjøp av grunnkvote fra staten er 1. oktober. Søknaden skal leveres i Landbruksdirektoratets elektroniske system for melkekvoter eller på fastsatt skjema. Kjøp skal godkjennes av Landbruksdirektoratet, og gis virkning fra påfølgende kvoteår.

Ny § 9c skal lyde:

§ 9c. Søknad om flytting av grunnkvote

Flytting av grunnkvote kan søkes om fortløpende. For flytting av grunnkvote kreves samtykke fra berørte tredjeparter. Flytting av grunnkvote skal godkjennes av Landbruksdirektoratet, og kan gis virkning fra godkjenningstidspunkt. Søknad om flytting kan avvises dersom søkeren mangler samtykke fra berørte tredjeparter.

Ny § 9d skal lyde:

§ 9d. Registrering av disponering av grunnkvote

Med disponering skal forstås hvilke foretak som kan produsere på en grunnkvote eller deler av denne.

Disponering av grunnkvote registreres av eier av grunnkvoten i Landbruksdirektoratets elektroniske system for melkekvoter eller på fastsatt skjema. Frist for registrering av disponering er 1. november. Disponeringen gis virkning fra påfølgende kvoteår.

§ 12 første ledd skal lyde:

Landbruksdirektoratet kan i særlige tilfeller dispensere fra § 4 siste ledd, § 6, § 6a og fristene i § 8a, § 9a, § 9b og § 9d, samt § 14.

II

Endringene trer i kraft XX.XX.XX.